

УДК 334

К.Дейнеко

Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна

Науковий керівник: І.Паславська, канд.екон.наук, доц.

МОДЕЛЬ АНАЛІЗУ ІЄРАРХІЙ У СУЧАСНОМУ СТРАТЕГІЧНОМУ ПЛАНУВАННІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

K.Deineko

Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine

Supervisor: I.Paslavska PhD in Economics, Assoc.Prof.

HIERARCHY ANALYSIS MODEL IN MODERN STRATEGIC PLANNING OF ENTERPRISES DEVELOPMENT

Сучасна епоха цифрової економіки характеризується стрімким поширенням цифрових технологій у всіх сферах діяльності. Прогнози Всесвітнього Економічного

Форуму та компанії McKinsey вказують на очікувану масову інтеграцію технологій Industry 4.0 до 2027 року, що призведе до економічного ефекту у розмірі до 11 трлн. доларів США на рік до 2025 року. [1] Цифрова економіка перетворює сферу бізнесу та вимагає адаптації стратегій підприємств до нових реалій. Компанії, що активно впроваджують інновації, стають конкурентоспроможнішими, відчуваючи переваги, які пропонує цифрова трансформація. Основні ознаки цифрової економіки відображаються у змінах, що впливають на стратегічне планування підприємств:

1. Швидкість технологічних змін.
2. Зростання обсягів даних (Big Data).
3. Зміна споживчих звичок.
4. Переорієнтація на цифрові канали комунікації та продажів.
5. Зміна конкурентного середовища.
6. Більший фокус на інноваціях.

Ці характеристики цифрової економіки визначають нові вимоги та умови для стратегічного планування підприємств, що вимагають гнучкості, швидкості реакції та уваги до нових технологій і споживчих потреб. Отже, у світлі цих змін підприємства мають адаптувати свої стратегії та бізнес-моделі для успішної конкуренції та розвитку в цифрову епоху.

Однією з ефективних моделей для стратегічного планування розвитку бізнесу є метод аналізу ієрархій (MAI), який представляє собою математичний інструмент системного підходу до вирішення складних проблем прийняття рішень. [2] Цей метод базується на принципах математики та психології. Суть методу полягає в розбитті проблеми на ієрархічні рівні, кожен з яких деталізовано, що дозволяє аналізувати кожен рівень окремо. На найвищому рівні знаходиться ціль, яку ми намагаємося досягти. В контексті стратегічного управління розвитком підприємства, такою метою може бути вибір стратегії розвитку, що відповідатиме бізнес-планам, ранжування інвестиційних альтернатив з урахуванням критеріїв, встановлених підприємством, та інші завдання.

Другим і третім рівнями є критерії, за якими обирають альтернативи, та власне самі альтернативи. Для задачі вибору стратегії підприємства, альтернативами можуть бути певні інвестиційні проекти, різні технологічні рішення, операційні плани тощо. Критеріями можуть бути як кількісні показники (чиста теперішня вартість, віддача від інвестицій, кількість нових клієнтів), так і якісні (підвищення репутації підприємства, ризики, культурна відповідність).

Цей метод дозволяє систематизувати та узгоджувати складні вирішення та допомагає у виборі оптимальних стратегій для досягнення поставлених цілей розвитку підприємства.

Адаптація методу аналізу ієрархій до нових викликів та можливостей економіки на основі інформаційних технологій є важливою та необхідною. Однією з причин є те, що цифрова економіка відзначається швидким розвитком технологій, що змушує методи стратегічного планування бути швидкими та гнучкими для врахування змін. Також цифрові технології в економіці супроводжуються великим обсягом даних, що спонукає більш ефективно використовувати аналітику даних для прийняття стратегічних рішень та впроваджувати для цього нові автоматизовані інструменти та алгоритми. Крім вище перерахованого, електронна економіка стимулює інновації, тому важливо, щоб методи стратегічного планування сприяли впровадженню новаторських стратегій та ідей в бізнес-процеси підприємства.

Адаптація методу аналізу ієрархій до цифрової економіки включає декілька ключових аспектів

1. Перегляд критеріїв та вагових коефіцієнтів. Врахування нових аспектів цифрової економіки, таких як швидкість впровадження технологій, кібербезпека, гнучкість управління та інші важливі фактори, шляхом перегляду критеріїв та вагових коефіцієнтів у методі.

2. Використання цифрових інструментів. Впровадження інформаційних технологій та цифрових інструментів для збору та обробки даних для оцінки критеріїв МАІ. Використання програмного забезпечення для аналізу даних та штучного інтелекту для автоматизації процесів взяття рішень

3. Гнучкість та швидкість реакції. Дотримання принципів гнучкості у виборі критеріїв та здатності швидко модифікувати їх у відповідь на зміни в цифровому середовищі.

4. Розширення альтернатив. Включення нових альтернатив, що відображають цифрову реальність. Наприклад, розгляд технологічних інновацій, проекти з кібербезпеки, розвиток цифрових продуктів та послуг

5. Аналіз ризиків та забезпечення кібербезпеки. Врахування потенційних ризиків кібербезпеки та визначення їх вагомості у процесі прийняття стратегічних рішень.

6. Інтеграція інновацій. Спрямованість на інтеграцію нових інноваційних технологій та методів у процес стратегічного планування через МАІ. Ці аспекти взаємодіють для створення гнучкої, адаптивної та ефективної системи МАІ, яка враховує специфіку цифрової економіки при прийнятті стратегічних рішень

Адаптовані моделі МАІ можуть забезпечити більш точне та гнучке стратегічне планування, враховуючи усі аспекти цифрової економіки. Адаптація Методу Аналізу Ієрархій до вимог цифрової економіки є критичною для успішного стратегічного планування підприємств у сучасних умовах.. Вона дозволяє ефективно враховувати технологічні інновації, кібербезпеку, зміни в споживчих поведінках та інші аспекти цифрової економіки у процесі прийняття стратегічних рішень. Такий підхід дозволить підприємствам швидше реагувати на зміни в технологіях та ринкових умовах, приймати більш обґрунтовані стратегічні рішення та забезпечити конкурентні переваги в цифровому бізнес-середовищі.

Література

1. Хромушина Л. (2023). Стратегічні аспекти трансформації управлінської діяльності в умовах цифрової економіки та цифрового суспільства: приклад України. Сумський національний аграрний університет, м. Суми.

2. Метод аналізу ієрархій. URL: <https://dss.tg.ck.ua/ahp-help>. (дата звернення: 29.11.2023)